

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3Co/59/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8720203325
Dátum vydania rozhodnutia: 01. 03. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Šofranková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8720203325.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Šofrankovej a členov senátu JUDr. Mariany Muránskej a JUDr. Martina Barana v spore žalobcu: Prima banka Slovensko a.s., so sídlom Hodžova 11, 010 11 Žilina, IČO: 31 575 951, právne zastúpený: SEDLAČKO & PARTNERS s.r.o., so sídlom Štefánikova 8, 811 05 Bratislava, IČO: 36 853 186 proti žalovaným: 1. V. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom S. XX, XXX XX B., 2. Q. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom S. XX, XXX XX B., obaja právne zastúpení JUDr. Alica Petrovská Homzová, advokátka, so sídlom Moyzesova 46, 040 01 Košice, IČO: 42 109 094, o neúčinnosti kúpnej zmluvy s príslušenstvom, o odvolaní žalovaných v 1. a 2. rade proti rozsudku Okresného súdu Poprad zo dňa 16.06.2022 č. k. 11C/44/2020 - 168 jednohlasne takto

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e rozsudok.

II. Žalobcovi sa voči žalovaným p r i z n á v a nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%, o výške ktorej rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Poprad (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „súd“) napadnutým rozsudkom rozhodol, cit.:

„I. Súd u r č u j e , že Kúpna zmluva zo dňa 11.12.2017, ktorou bolo prevedené vlastnícke právo k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v k. ú., obec X., okres W., zapísaným na LV č. XXX pozemky orná pôda parc. reg. "C" č. XXXX o výmere X.XXX m², orná pôda parc. reg. "C" č. XXXX o výmere XX.XXX m² z C. B., nar. X.XX.XXXX, trvale bytom S. XXX/XX, B., XXX XX ako predávajúceho na žalovaných ako kupujúcich, na základe ktorej bol vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností povolený Okresným úradom W. v konaní vedenom pod M je voči žalobcovi n e ú č i n n á .

II. Žalobcovi p r i z n á v a voči žalovaným náhradu trov konania v plnom rozsahu s tým, že súd rozhodne o trovách konania uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.“

2. Rozhodnutie právne odôvodnil ust. § 42 ods. 1, 3 písm. a), § 116 Občianskeho zákonníka, § 215 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

3. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že dňa 23.04.2013 uzavrel právny predchodca žalobcu SBERBANK SLOVENSKO, a.s., s obchodnou spoločnosťou M.S.I. Slovakia, s.r.o., Štúrova 15, 059 21 Svit, IČO: 36 492 205 zmluvu o financovaní (ďalej len „zmluva o úvere“), na základe ktorej poskytol spoločnosti M.S.I. Slovakia úver vo výške 750.000 eur s úrokovou sadzbou, predstavujúcou súčet referenčnej úrokovej sadzby 1M EURIBOR a marže 2,90 % p.a. Dňa 13.02.2017 právny predchodca žalobcu SBERBANK SLOVENSKO, a.s., vyhlásila predčasnú splatnosť úveru ku dňu 13.02.2017. Na zabezpečenie úverovej pohľadávky vystavil dlžník v prospech žalobcu ako remitenta dňa 26.05.2016 vlastnú zmenku, pričom za jej zaplatenie sa zaručil pre celú zmenkovú sumu C. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom S. XXX/XX, XXX XX B.. Zmenkový ručiteľ bol v čase poskytnutia

úveru spoločníkom a konateľom úverového dlžníka. Platobným rozkazom Okresného súdu Trenčín zo dňa 22.06.2017 č. k. 36CbZm/5/2017 - 49 bola zmenkovému ručiteľovi uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi ako zmenkovému ručiteľovi sumu 719.297,45 eur s príslušenstvom. Proti platobnému rozkazu podal zmenkový ručiteľ odpor a súd ho v zmysle § 263 ods. 3 CSP zrušil. Rozsudkom Okresného súdu Trenčín zo dňa 09.11.2018 sp. zn. 36CbZm/5/2017 súd zaviazal zmenkového ručiteľa a ďalšieho zmenkového ručiteľa J. F. B., spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi sumu 719.297,45 eur s príslušenstvom. Uvedený rozsudok bol potvrdený Krajským súdom v Trenčíne dňa 12.05.2020 pod sp. zn. 16CoZm/7/2019. Dňa 05.08.2020 súdny exekútor V. J. K. vydal upovedomenie o začatí exekúcie, ktoré adresoval C. B., na základe exekučného titulu, a to rozhodnutia Okresného súdu Trenčín sp. zn. 36CbZm/5/2017. Dňa 11.12.2017 zmenkový ručiteľ C. B. ako predávajúci, uzatvoril so svojimi rodičmi V. B. a Q. B., rod. V. kúpnu zmluvu, predmetom ktorej bol predaj nehnuteľností zapísaných na LV č. XXX, vedených Okresným úradom W., katastrálny odbor pre okres W., Y. X., k. ú. X., a to orná pôda parcela Registra „C“ č. XXXX o výmere X.XXX m² a parcela Registra „C“ č. XXXX - orná pôda o výmere XX.XXX m². Z rozhodnutia Okresného úradu W., katastrálny odbor vyplýva, že rozhodnutím v konaní vedenom pod V XXXX/XXXX došlo k povoleniu vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností k predmetným nehnuteľnostiam v prospech V. B. a Q. B. (žalovaných v 1. a 2. rade) v podiele X/X do bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

4. Z predmetu konania je zrejmé, že žalobcom žalobou uplatnený nárok je nárokom podľa § 42a ods. 1 Občianskeho zákonníka, t.j. určenie neúčinnosti právneho úkonu kúpnej zmluvy uzavretej medzi žalovanými a synom žalovaných v 1. a 2. rade, ktorý je zmenkovým ručiteľom žalobcu - kúpnej zmluvy zo dňa 11.12.2017, evidovanej Okresným úradom W. pod V XXXX/XXXX ako nehnuteľnosti, nachádzajúce sa v k. ú. X., Y. X., okres W., zapísané na LV č. XXX, a to pozemky: orná pôda, parcela registra „C“ č. XXXX o výmere X.XXX m² a orná pôda parcela Registra „C“ č. XXXX, o výmere XX.XXX m².

5. Na základe vykonaného dokazovania súd uzavrel, že predpokladmi úspešného odporovania právneho úkonu dlžníka, ktorý musí preukázať veriteľ je vymáhateľnosť pohľadávky voči dlžníkovi, skutočnosť, že konkrétny právny úkon dlžníka ukracuje uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky veriteľa a skutočnosť, že právny úkon dlžník urobil v posledných X rokoch predchádzajúcich podaniu žaloby. Súd po preskúmaní dôkazov dospel k záveru o dôvodnosti žaloby, nakoľko žalobca v konaní preukázal vyššie uvedené predpoklady. Vymáhateľnosť pohľadávky voči dlžníkovi bola žalobcom preukázaná platobným rozkazom Okresného súdu Trenčín zo dňa 22.06.2017 č. k. 36CbZm/5/2017 - 49, ktorým bola zmenkovému ručiteľovi uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi peňažnú sumu 719.297,45 eur s príslušenstvom. Keďže proti platobnému rozkazu zmenkový ručiteľ podal odpor, rozsudkom Okresného súdu Trenčín zo dňa 09.11.2018 sp. zn. 36CbZm/5/2017, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 12.05.2020 č. k. 16CoZm/7/2019 - 208 bol zmenkový ručiteľ zviazaný v celom rozsahu. Ďalším posudzovaným predpokladom je, že konkrétnym právnym úkonom zmenkový ručiteľ ukrátil uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky žalobcom. Na uspokojenie pohľadávky žalobcu, tento požiadal o začatie exekučného konania, ktoré sa vedie súdnym exekútorom V. J. K., ktorý vydal upovedomenie o začatí exekúcie dňa 05.08.2020. Iný majetok zmenkového ručiteľa, ktorý by stačil k tomu, aby bol veriteľ uspokojený na svojej pohľadávke nie je známy. K obrane žalovaných v 1. a 2. rade, že im ako rodičom nemohol ani pri vynaložení náležitej starostlivosti byť známy prípadný úmysel ich syna ukrátiť žalobcu napadnutým právnym úkonom súd uzavrel, že žalovaný napriek uvedeniu si existencie dôkazného bremena na ich strane súdu nepredložili žiadne dôkazy na preukázanie tvrdenia, že ani pri náležitej starostlivosti úmysel dlžníka ukrátiť veriteľa nemohli poznať. Žalovaní sú osobami blízkymi dlžníkovi, a preto sa môžu odporovacej žalobe ubrániť, len ak preukážu, že úmysel dlžníka ukrátiť odporovaným právnym úkonom veriteľa nemohli ani pri náležitej starostlivosti poznať. Úspešná obrana takejto žalovanej osoby blízkej dlžníkovi podľa ust. § 42a ods. 2 Občianskeho zákonníka spočíva nielen v jej tvrdení, že o úmysle dlžníka ukrátiť odporovaným právnym úkonom veriteľa nevedela a ani nemohla vedieť, ale tiež v tvrdení a preukázaní toho, že o tom úmysle nevedela a ani nemohla vedieť napriek tomu, že vyvinula starostlivosť za účelom rozpoznania tohto úmyslu dlžníka a išlo pritom o náležitú starostlivosť. Vynaloženie náležitej starostlivosti predpokladá, že osoba blízka dlžníkovi vykonala s ohľadom na okolnosti prípadu s prihliadnutím k obsahu právneho úkonu dlžníka takú činnosť (aktivitu), aby úmysel dlžníka ukrátiť veriteľa, ktorý tu v dobe odporovaného právneho úkonu musel byť z ich výsledkov poznala, t.j. aby sa o tom úmysle dozvedela. Zákon od osoby blízkej dlžníkovi požaduje, aby sa pri právnych úkonoch s dlžníkom alebo pri právnych úkonoch, ktoré dlžník urobil v jej prospech, týmto spôsobom presvedčila, že právny úkon neukracuje veriteľa dlžníka a vedie ju k tomu, aby nerobila právne úkony (neprijímala plnenia), na ujmu práv veriteľov dlžníka. V prípade, že sa tak nezachová, musí byť

uzrozumená s tým, že veriteľ môže požadovať uspokojenie svojej pohľadávky tiež z majetku, ktorý na základe takéhoto právneho úkonu od dlžníka nadobudla (rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 12Co/145/2007).

6. K námietke žalovaných, že zmenkový ručiteľ previedol na žalovaných nehnuteľnosti odplatne za trhovú hodnotu a ide o ekvivalentný právny úkon, súd uviedol, že súčasná právna úprava nevyklučuje možnosť úspešne odporovať aj tzv. ekvivalentným právnym úkonom dlžníka, čo potvrdzuje aj právna doktrína. Navyše ekvivalencia právnych úkonov nie je bez ďalšieho daná tým, že ide o odplatný právny úkon, ale tým, že reálne poskytnuté plnenie je ekvivalentné. To, že k plneniu došlo a že plnenie je ekvivalentné musí byť v konaní riadne preukázané. Dôkazné bremeno zaťažuje v tomto smere žalovaných, v opačnom prípade možno odporovať aj odplatnému právnemu úkonu, ktorým došlo k zmenšeniu majetku dlžníka (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 21.10.2013 sp. zn. 7Cdo/144/2013).

7. Na základe uvedeného súd prijal názor, že namietaným prevodom vlastníckeho práva sa zhoršilo postavenie žalobcu, keďže zmenkový ručiteľ preukázateľne nevlastní žiaden nehnuteľný majetok, na ktorý možno zriadiť exekučné záložné právo, resp. vykonať exekúciu jeho predajom, a preto žalobe v celom rozsahu vyhovel, pretože predmetná kúpna zmluva bola ukracujúcim právnym úkonom. Zmenkový ručiteľ ako predávajúci mal úmysel ukrátiť veriteľa a žalovaní ako kupujúci o jeho úmysle vedeli, nakoľko opak tejto skutočnosti nepreukázali.

8. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol v súlade s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, 2 CSP. Keďže žalobca mal vo veci plný úspech súd prvej inštancie mu priznal voči žalovaným nárok na 100 % náhradu trov konania, o ktorej výške bude rozhodnuté samostatným uznesením súdu prvej inštancie.

9. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podali v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaní v 1. a 2. rade z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b), h) CSP. Vytýkali súdu prvej inštancie, že nerešpektoval žiadosť ich právnej zástupkyne o odročenie pojednávania z dôvodu, že právna zástupkyňa prevzala právne zastúpenie 15.06.2022, t.j. deň pred nariadeným pojednávaním. Žalovaní sa domnievajú, že s poukazom na predmet sporu je nevyhnutné nielen preštudovanie žalobného návrhu, oboznámenie sa s jeho prílohami, ale je tu aj príprava na pojednávanie po prevzatí právneho zastúpenia, zahrňujúca poradu so žalovanými za účelom navrhnutia dôkazov na preukázanie svojich tvrdení. S prihliadnutím na uvedené je potrebné považovať žiadosť právnej zástupkyne žalovaných za dôležitý dôvod na odročenie pojednávania. Právna zástupkyňa neprítomnosť žalovaných, ako aj svoju neprítomnosť na pojednávaní riadne ospravedlnila a z ospravedlniteľných dôvodov požiadala o odročenie pojednávania. Zdôraznili, že právna úprava strane sporu priznáva právo zvoliť si v súdnom konaní zástupcu a jeho zmyslom je poskytnúť procesným právam a povinnostiam strany sporu kvalifikovanú ochranu, avšak právna úprava neobmedzuje strany sporu vo vzťahu k časovému aspektu využitia práva na právne zastúpenie a je povinnosťou súdu postupovať tak, aby právo na právne zastúpenie strany sporu bolo naplnené. Súd svojim procesným postupom odňal žalovaným možnosť uplatniť im patriace procesné práva, ak bez výslovného návrhu a súhlasu žalovaných prejednal vec v ich neprítomnosti i neprítomnosti ich právneho zástupcu, ktorý z dôležitého dôvodu požiadal o odročenie pojednávania. Tým, že právna zástupkyňa deň pred nariadením termínom pojednávania prevzala právne zastúpenie žalovaných, zo strany právnej zástupkyne žalovaných sa jednalo o dôležitý dôvod na odročenie pojednávania. Zároveň odvolatelia poukázali na skutočnosť, že z ich písomného vyjadrenia v priebehu konania o nariadenie neodkladného opatrenia muselo byť súdu prvej inštancie zrejmé, že žalovaní nárok neuznávajú z dôvodu, že prípadný úmysel ich syna ukrátiť žalobcu im nemohol byť známy, a to ani pri vynaložení náležitej starostlivosti. Postupom súdu, ktorý bol oboznámený so stanoviskom žalovaných k uplatnenému nároku žalobcu bolo žalovaným znemožnené v rámci procesnej obrany svojim výsluchom, ako strany sporu preukázať, že vynaložili náležitú starostlivosť na rozpoznanie úmyslu svojho syna. Navrhli, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na nové konanie a rozhodnutie.

10. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu trval na tom, že hodnoverne preukázal súdu splnenie všetkých hmotnoprávných predpokladov pre vyhoviecie odporovacej žaloby. Odporovacia žaloba bola na súde podaná 12.11.2020 a žalovaní mali dostatok času zvoliť si v konaní právneho zástupcu. O tejto možnosti boli pritom súdom poučení v súlade s § 160 ods. 1 a 2 CSP. Žalovaní mali dostatočný priestor na to, aby pred pojednávaním vyhľadali kvalifikovanú právnu pomoc. Je preto absurdné tvrdiť, že k prevzatí právneho zastúpenia došlo až 15.06.2022 (deň pred pojednávaním) a uvádzať to ako

dôvod na odročenie pojednávania. Navyše žalovaní boli v predvolaní poučení, že pojednávanie je možné odročiť len z dôležitých dôvodov. Navyše medzi stranami sporu prebieha konanie o odporovacej žalobe na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 17C/45/2020, týkajúce sa iných nehnuteľností. V tomto konaní žalovaných zastupuje tá istá advokátka, a to od 20.05.2022. Je preto ťažko uveriteľné, že advokátka žalovaných nevedela o ďalšom obdobnom konaní, vedenom voči jej klientom na totožnom súde. Ani žalovaným nič nebránilo v tom, aby v rovnakom čase (20.05.2022) splnomocnili advokátku na zastupovanie aj v prejednávanej veci. Za daných okolností neexistuje dôvod, aby súd súhlasil s odročením pojednávania pre údajné prevzatie právneho zastúpenia deň pred jeho uskutočnením. Ďalej uviedol, že z hľadiska procesnej obrany žalovaní zostali v zásade pasívni, hoci mali možnosť preukázať svoje tvrdenia, či už v písomnom štádiu konania alebo na pojednávaní, a to buď samostatne alebo prostredníctvom včas zvoleného právneho zástupcu. Z dikcie zákona vyplýva, že výsluch strany sporu je v civilnom sporovom konaní iba podporným dôkazom a výsluch strany môže vykonať súd vtedy, ak tvrdenú skutočnosť nemožno preukázať inak. V civilnom sporovom konaní platí zásada prejednacia, podľa ktorej len strany v spore nesú zodpovednosť za unesenie dôkazného bremena. Strana má povinnosť tvrdenia, dôkaznú povinnosť, povinnosť vyjadrovať sa k veci, k dôkazom a pod. Tieto úkony môže vykonať sama alebo prostredníctvom svojho zástupcu. Žalovaným nič nebránilo tvrdiť rozhodujúce skutočnosti už vo vyjadrení k žalobe. Pokiaľ žalovaní v odvolaní namietajú nesprávne právne posúdenie veci, z podaného odvolania nie je vôbec zrejmé, v čom malo spočívať údajné nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie. Medzi žalovanými a ich synom C. B. išlo o prevod nehnuteľností medzi blízkymi osobami. Úmysel zmenkového ručiteľa ukrátiť žalobcu a vedomosť žalovaných o tejto skutočnosti sa v zmysle § 42a ods. 3 Občianskeho zákonníka ex lege prezumujú. Bolo preto na žalovaných, aby v konaní preukázali, že ani pri vynaložení náležitej starostlivosti im nemohol byť známy ukracujúci úmysel. Hoci si žalovaní boli vedomí existencie dôkazného bremena na ich strane, súdu nepredložili žiaden dôkaz na preukázanie svojich tvrdení. Z uvedených dôvodov žalobca považuje napadnutý rozsudok za vecne správny, a preto navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť a priznať žalobcovi proti žalovaným nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

11. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli a webovej stránke odvolacieho súdu a dospel k záveru, že odvolanie žalovaných nie je dôvodné.

12. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II. ÚS 78/05).

13. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

14. Predmetom odvolacieho konania bolo posúdiť vecnú správnosť rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým určil neúčinnosť z kúpnej zmluvy zo dňa 11.12.2017, ktorou bolo prevedené vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, nachádzajúcim sa v k. ú. X., obec X., okres W., zapísaných na LV č. XXX, a to pozemky, orná pôda par. Reg. „C“ č. XXXX o výmere X.XXX m² a pozemky, orná pôda par. Reg. „C“ č. XXXX o výmere XX.XXX m² z C. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom S. XXX/XX, B., XXX XX ako predávajúceho na žalovaných ako kupujúcich, na základe ktorej bol vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností povolený Okresným úradom W., v konaní vedenom pod M

15. V prejednávanej veci bolo nepochybne preukázané, že kúpnu zmluvu z 11.12.2017 boli prevedené predmetné nehnuteľnosti opísané vo výroku rozhodnutia súdu prvej inštancie zo strany C. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom S. XXX/XX, XXX XX B. na žalovaných ako kupujúcich za kúpnu cenu 15.000 eur. V prípade žalovaných ide o osoby blízke v zmysle § 116 Občianskeho zákonníka tak, ako to správne konštatuje súd prvej inštancie, keďže v konaní bolo preukázané, že sa jedná o rodičov

prevodcu C. B. (syn žalovaných), ktorý bol zmenkovým ručiteľom dlhu, ktorý má spoločnosť M.S.I. Slovakia s.r.o. so sídlom Bačíková 18, 040 01 Košice (po zlúčení spoločnosť JOMI + M s.r.o. Dr. Markoviča č. 2083/1, 915 01 Nové Mesto nad Váhom, ktorej právnym nástupcom sa stala spoločnosť SOLUN, s.r.o. Gen. M. R. Štefánika 373/11, 911 01 Trenčín, ktorá spoločnosť bez právneho nástupcu zanikla 06.05.2017 a bola vymazaná z Obchodného registra) vo vzťahu k právnemu predchodcovi žalobcu (SBERBANK Slovensko, a.s.), ktorý vznikol na základe zmluvy o financovaní XXXXXXXXXXXX zo dňa 23.04.2013 (ďalej len úverová zmluva), ktorá bola modifikovaná v zmysle dodatkov č. 1 až 4, na základe ktorej bol spoločnosti M.S.I. Slovakia s.r.o. poskytnutý tzv. kontokorentný úver v celkovej výške 750.000 eur. Na zabezpečenie pohľadávky z uvedenej zmluvy o úvere vystavila spoločnosť M.S.I. Slovakia s.r.o. v prospech právneho predchodcu žalobcu ako remitenta dňa 26.05.2016 vlastnú zmenku na sumu 719.297,45 eur a za jej zaplatenie sa v zmysle § 30 ods. 1 z. č. 191/1950 Sb. zaručil pre celú zmenkovú sumu C. B., ktorý bol v čase poskytnutia úveru ako zmenkový ručiteľ spoločníkom a konateľom úverového dlžníka. Vzhľadom na skutočnosť, že úverový dlžník opakovane porušil povinnosť vyplývajúcu zo zmluvy o úvere, vyhlásil žalobca predčasnú splatnosť úveru ku dňu 13.02.2017.

16. Platobným rozkazom Okresného súdu Trenčín zo dňa 22.06.2017 č. k. 36CbZm/5/2017-49 bola zmenkovému ručiteľovi uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi peňažnú sumu vo výške 719.297,45 eur s príslušenstvom. Keďže proti platobnému rozkazu podal zmenkový ručiteľ odpor, súd v zmysle § 263 ods. 3 CSP platobný rozkaz zrušil a následne rozsudkom Okresného súdu Trenčín zo dňa 09.11.2018 č. k. 36CbZm/5/2017 - 153 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 12.05.2020 č. k. 16CoZm/7/2019 - 208 bol zmenkový ručiteľ v celom rozsahu zviazaný. Keďže zmenkový ručiteľ povinnosť exekučného titulu nespĺnil ani čiastočne, žalobca pristúpil k vymáhaniu pohľadávky prostredníctvom exekučného konania. Dňa 05.08.2020 vydal poverený súdny exekútor V. J. Q. K. upovedomenie o začatí exekúcie pod sp. zn. 409EX 378/20 a následne žalobcovi bolo doručené oznámenie o prevode nehnuteľností, v ktorých ho súdny exekútor informoval o odporovateľných právnych úkonoch zmenkového ručiteľa.

17. Ťažisko odvolacích námietok žalovaných spočívalo v tvrdení, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces z dôvodu nevyhovenia žiadosti ich právnej zástupkyne o odročenie pojednávania. Súd prvej inštancie podrobne uviedol v bodoch 6 - 8 odôvodnenia rozsudku procesný postup v konaní, ako aj obsah procesných úkonov žalovaných a ich právnej zástupkyne, týkajúcich sa návrhov na odročenie pojednávania a dôvodov odročenia pojednávania nariadeného na deň 16.06.2022. Skutočnosti uvedené v týchto bodoch odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie zodpovedajú a sú súladné s obsahom spisu.

18. Z predmetu konania je zrejmé, že žalobou uplatnený nárok je nárokom podľa § 42a Občianskeho zákonníka o neúčinnosti kúpnej zmluvy. Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvej inštancie doručil žalobu žalobcu spolu s nariadeným neodkladným opatrením žalovanému v 1. rade dňa 27.11.2020 a žalovanej v 2. rade dňa 14.12.2020 (č. I. 64 spisu). Súd vo veci vytýčil pojednávanie na deň 16.06.2022 a žalovaný v 1. rade prevzal predvolanie na pojednávanie dňa 17.02.2022 a žalovaná v 2. rade prevzala predvolanie na pojednávanie dňa 18.02.2022 (č. I. 141 spisu). Podaním zo dňa 15.06.2022 elektronicky doručeným súdu 15.06.2022, právna zástupkyňa žalovaných oznámila, že dňa 15.06.2022 jej bolo udelené plnomocenstvo o zastupovaní žalovaných a vzhľadom na krátkosť času, keďže nemala možnosť oboznámiť sa s prejednávanou vecou, žiadala o odročenie pojednávania (č. I. 146 spisu). Súd prvej inštancie e mailom zo dňa 15.06.2022 oznámil právnej zástupkyňi žalovaných, že nevyhovuje jej žiadosti o odročenie pojednávania, keďže žaloba bola podaná na súde 12.11.2020 a žalovaní mali dostatok času na splnomocnenie zástupcu v konaní. Podaním zo dňa 15.06.2022, ktoré bolo elektronicky doručené súdu dňa 15.06.2022 o 20.47 hod. právna zástupkyňa žalovaných opätovne požiadala o odročenie termínu pojednávania, zopakovala, že pre krátkosť času od prevzatia právneho zastúpenia nemala možnosť oboznámiť sa s prejednávanou vecou a v deň 16.06.2022 aj z rodinných dôvodov sa pojednávania zúčastniť nemôže (č. I. 156 spisu). Súd prvej inštancie aj na túto žiadosť žalovanej reagoval emailom zo dňa 16.06.2022 o 8.33 hod. a oznámil právnej zástupkyňi žalovaných, že jej žiadosti o odročenie pojednávania nevyhovuje, keďže nespĺňa procesné podmienky v zmysle § 183 CSP (č. I. 160 spisu).

19. Podľa názoru odvolacieho súdu, súd prvej inštancie správne vyhodnotil, že na strane žalovaných a ich právnej zástupkyne nie sú dôležité dôvody pre odročenie pojednávania podľa § 183 ods. 1 CSP. V danom spore nebola na strane právnej zástupkyne žalovaných splnená podmienka existencie dôvodu,

ktorý nastal krátko pred pojednávaním, týkajúci sa výlučne jej osoby a ani nebolo preukázané, že žalovaní, ktorých zastupuje, odôvodnene trvajú na osobnom zastúpení zvolenou právnu zástupkyňou podľa § 183 ods. 2 CSP. Dňa 15.06.2022 elektronicky oznámil súd prvej inštancie v súlade s § 183 ods. 4 CSP právnej zástupkyňi žalovaných, že na základe jej žiadosti zo dňa 15.06.2022 nebude pojednávanie odročené, nakoľko nezistil dôležitý dôvod pre odročenie pojednávania (úradný záznam súdu zo dňa 15.06.2022 č. I. 155 spisu). Žalovaný v 1. rade prevzal predvolanie na pojednávanie dňa 17.02.2022 a žalovaná v 2. rade prevzala predvolanie na pojednávanie dňa 18.02.2022. U oboch žalovaných, ktorým bolo doručené predvolanie na pojednávanie bola dodržaná lehota najmenej 5 dní na prípravu pojednávania. Vzhľadom na prezentované skutočnosti správne postupoval súd prvej inštancie, keď nevyhovel žiadosti právnej zástupkyne žalovaných o odročenie pojednávania. Podľa názoru odvolacieho súdu na strane žalovaných je nielen absencia vážnych okolností, pre ktoré sa nedostavili na pojednávanie dňa 16.06.2022, ale ich žiadosti o odročenie pojednávania nespĺňajú ani požiadavku včasnosti.

20. Podľa § 183 ods. 1 CSP, pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov. Pojednávanie môže byť na návrh strany odročené len vtedy, ak sa strana alebo jej zástupca z dôležitých dôvodov nemôže dostaviť na pojednávanie a zároveň od nich nemožno spravodlivo žiadať, aby sa na pojednávaní nechali zastúpiť.

21. Ak účastník konania nepreukáže existenciu objektívnych skutočností, brániacich mu zvoliť si advokáta v primeranej lehote po riadnom doručení predvolania na pojednávanie, nie je možné akceptovať udelenie plnej moci advokátovi v krátkom čase pred termínom pojednávania, prípadne v deň pojednávania ako dôležitý dôvod na odročenie pojednávania (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Obdo/19/2014). Najvyšší súd SR v tomto rozhodnutí zaujal stanovisko ku klasickému obštrukčnému dôvodu, ktorý sa bežne zneužíva ako dôvod na odročenie pojednávania. Aj v citovanom rozhodnutí Najvyšší súd SR pomerne jednoznačne konštatoval, že ak bol účastník (strana) riadne a včas predvolaný, je iba on sám zodpovedný za to, že si zvolí advokáta včas a zároveň advokát je sám zodpovedný za to, že prevezme zastúpenie iba v prípade, ak je spôsobilý ho aj reálne poskytnúť na nariadenom pojednávaní. Takéto žiadosti o odročenie pojednávania nemôže súd za žiadnych okolností akceptovať. Vychádzajúc z vyššie uvedeného za daných okolností nemohlo dôjsť k porušeniu práva žalovaných na spravodlivý proces. Naplnenie odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP možno deklarovať, ak súd svojím postupom znemožnil strane realizáciu konkrétnych procesných práv, ktoré by inak mohla v konaní uplatniť a z ktorých tak bola vylúčená; a to v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Obsahom práva na spravodlivý proces je predovšetkým právo na prístup k súdu, právo na súd zriadený zákonom, právo na nezávislý a nestranný súd, právo na zákonného sudcu, právo na prejednanie sporu v primeranej lehote, právo na riadne poučenie o procesných právach a povinnostiach, právo byť vypočutý, právo navrhovať dôkazy a vyjadrovať sa k nim, kontradiktórnosť konania, rovnosť zbraní, a pod. Žiadne z uvedených práv žalovaných porušené neboli. Odvolací súd je toho názoru, že žalovaní mali v konaní dostatočný priestor na realizáciu procesnej obrany, na čo boli aj súdom prvej inštancie riadne vyzvaní. Skutočnosť, že žalovaní svoje právo neuplatnili, resp. uplatnili neskoro (deň pred pojednávaním), v dôsledku čoho sa ich právna zástupkyňa údajne nestihla pripraviť na pojednávanie, ide výlučne na farchu žalovaných a ich právnej zástupkyne.

22. Ako druhý odvolací dôvod žalovaní uvádzajú nesprávne právne posúdenie veci, pričom tento odvolací dôvod nebol v odvolaní osobitne vymedzený. Z odvolania nie je vôbec zrejmé, v čom malo spočívať údajné nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie.

23. Účelom odporovateľnosti ako inštitútu občianskeho práva je zabrániť nepoctivým úkonom dlžníka, ktorými znižuje svoj majetok (veci, práva a pohľadávky) na úkor veriteľov. Podstatou odporovateľnosti je neúčinnosť právneho úkonu voči určitej osobe, ktorá znamená, že veriteľ môže požadovať uspokojenie svojej pohľadávky z predmetu odporovaného právneho úkonu tak, akoby k tomuto úkonu vôbec nedošlo. Podstatné je, že ide o taký právny úkon, ktorým sa zhoršuje možnosť veriteľa na uspokojenie jeho pohľadávky. Dlžníkov právny úkon musí ukracovať uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky veriteľa.

24. Podľa § 42a ods. 3 písm. a) Občianskeho zákonníka odporovať možno tiež právnomu úkonu, ktorým bol veriteľ dlžníka ukrátený a ku ktorému došlo v posledných troch rokoch medzi dlžníkom a osobou jemu blízkou (§ 116 a 117), alebo ktorý dlžník urobil v uvedenom čase v prospech osôb uvedených v

písmenách a), b), c) alebo d); to však neplatí, ak druhá strana preukáže, že nemohla ani pri náležitej starostlivosti poznať úmysel dlžníka ukrátiť svojho veriteľa.

25. Z uvedeného ustanovenia vyplýva, že predpokladom úspešného odporovania právneho úkonu je súčasné splnenie podmienok: existencia vymáhateľnej pohľadávky žalobcu; ukrátenie uspokojenia vymáhateľnej pohľadávky žalobcu konaním dlžníka (ručiteľa); k ukraľujúcejmu konaniu dlžníka (ručiteľa) došlo v posledných rokoch; právny úkon bol vykonaný medzi dlžníkom (ručiteľom) a osobou jemu blízkou (alebo v prospech blízkej osoby). Dôkazné bremeno týkajúce sa týchto okolností ťaží veriteľa. Pokiaľ veriteľ dôkazné bremeno na tieto okolnosti unesie, zákon poskytuje možnosť druhej strane preukázať, že ani pri náležitej starostlivosti nemohla poznať úmysel dlžníka ukrátiť svojho veriteľa.

26. V zmysle záverov Ústavného súdu SR v uznesení č.k. II. ÚS 753/2015-41 zo dňa 15.06.2015, ako aj tunajšieho súdu č.k. 23Co/173/2016-620 zo dňa 28.02.2017 žalobca uniesol dôkazné bremeno pokiaľ ide o existenciu vymáhateľnej pohľadávky, ako aj pokiaľ ide o to, že k ukraľujúcejmu konaniu ručiteľa došlo v posledných troch rokoch a právny úkon bol vykonaný medzi ručiteľom a osobami jemu blízkymi. Spornými skutočnosťami zostávajú skutočnosti, či právnym úkonom ručiteľa došlo k ukráteniu uspokojenia vymáhateľnej pohľadávky a či žalovaná ani pri vynaložení náležitej starostlivosti nemohla poznať, že právny úkon ukraľuje uspokojenie pohľadávky žalobcu.

27. Správne súd prvej inštancie poukázal na to, že predmetnou kúpnu zmluvou došlo k ukráteniu veriteľa (žalobcu), ktorý takto nemá možnosť na základe ručiteľského záväzku uspokojiť svoju pohľadávku. Odvolací súd súhlasí so záverom súdu prvej inštancie, že možno odporovať aj právnym úkonom zmenkového ručiteľa. Opačný výklad by bol výkladom proti účelu tohto inštitútu, ktorý má chrániť veriteľa pred úkonmi ukraľujúcimi vymoženie jeho pohľadávok. Kúpnu zmluvou došlo k zmenšeniu majetku zmenkového ručiteľa, pričom ide o majetok nehnuteľný (pozemky), aj keď výška pohľadávky žalobcu je podstatne vyššia ako cena prevádzaných nehnuteľností, žalobca ako veriteľ musí mať možnosť uspokojiť svoju pohľadávku z ručenia hoc čo i len v časti.

28. „Vzhľadom k tomu, že ručiteľ, jemuž vznikla povinnosť splniť dlh (jiný záväzok), je jak vyplýva z uvedeného - dlžníkom věřitele ve smyslu ustanovení § 42a občanského zákoníku a že věřitel je oprávněn domáhat se po něm splnění celého dluhu, jsou pro posouzení právních úkonů ručitele z hlediska jejich odporovatelnosti významné okolnosti týkající se ručitele a jím učiněných právních úkonů, a nikoli skutečnosti týkající se dlžníka, jehož dlh (záväzok) se ručitel zavázal splniť“ (rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 11.07.2113, 21Cdo/2905/2012, publikovaný v Souboru civilných rozhodnutí a stanovisk NS pod č. 22/2023).

29. V zmysle predmetnej zákonnej úpravy sa úmysel dlžníka ukrátiť právnym úkonom svojho veriteľa v prípade osôb blízkych dlžníkovi predpokladá a je na osobách dlžníkovi blízkych, aby preukázali opak, t.j. že úmysel dlžníka ukrátiť veriteľa nemohli aj pri náležitej starostlivosti poznať. Vynaloženie náležitej starostlivosti predpokladá, že osoba blízka dlžníkovi vykonala s ohľadom na okolnosti prípadu a s prihliadnutím k obsahu právneho úkonu dlžníka takú činnosť (aktivitu), aby úmysel dlžníka ukrátiť veriteľa, ktorý tu v dobe odporovaného právneho úkonu objektívne vzaté musel byť, z ich výsledkov poznala, t.j. aby sa o tomto úmysle dozvedela. Ak sa jej to ani pri vynaložení náležitej starostlivosti nepodarilo, potom sa môže ubrániť odporovacej žalobe. Zákon od osoby blízkej dlžníkovi požaduje, aby sa pri právnych úkonoch s dlžníkom alebo pri právnych úkonoch, ktoré dlžník urobil v jej prospech, týmto spôsobom presvedčila, že právny úkon neukraľuje veriteľa dlžníka a vedie ju k tomu, aby nerobila právne úkony (neprijímala podľa nich plnenia) na ujmu práv veriteľov dlžníka. V prípade že sa tak nezachová, musí byť uzrozumená s tým, že veriteľ môže požadovať uspokojenie svojej pohľadávky tiež z majetku, ktorý na základe takéhoto právneho úkonu od dlžníka nadobudla (pozri aj rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp.zn. 21Cdo 864/2000 alebo rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica sp.zn. 12Co 145/2007).

30. Je preto na žalovaných ako osobách blízkych zmenkovému ručiteľovi, aby si splnili dôkaznú povinnosť a navrhli také dokazovanie, z ktorého by nepochybne vyplynulo, že boli naplnené vyššie uvedené podmienky ubránenia sa odporovacej žalobe. Žalovaní musia preukázať, či a ako vyvinuli v dobe uzavretia odporovaného úkonu činnosť (aktivitu), aby úmysel dlžníka ukrátiť týmto úkonom veriteľa poznali a že táto činnosť (aktivita) predstavovala s ohľadom na okolnosti prípadu náležitú starostlivosť. Ak by žiadnu takúto činnosť (aktivitu) v dobe úkonu nevyvinuli alebo ak vyvinutá činnosť nepredstavovala náležitú starostlivosť, nemôžu sa z toho dôvodu odporovacej žalobe ubrániť. Samotné tvrdenie

žalovaných ako osobách blízkych zmenkovému ručiteľovi, že o jeho dlhoch a o jeho úmysle ukrátiť veriteľa uzatvorením kúpnej zmluvy nevedeli, nie je pre ubránenie sa odporovacej žalobe postačujúce.

31. Odvolací súd sa stotožňuje s názorom súdu prvej inštancie, že žalovaní nepreukázali, že by v tejto súvislosti vyvinuli takú relevantnú činnosť, z výsledkov ktorých by mohli ukrajujúci úmysel ich syna (zmenkového ručiteľa) rozpoznať alebo sa o ňom aspoň dozvedieť. Náležitá starostlivosť vyžaduje určitú aktivitu nadobúdateľa z odporovateľného právneho úkonu k zisteniu úmyslu dlžníka ukrátiť veriteľa v čase uzatvárania odporovateľného právneho úkonu. Ak žalovaní v odvolaní poukazujú na skutočnosť, že nárok žalobcu neuznávajú z dôvodu, že prípadný úmysel ich syna ukrátiť žalobcu im nemohol byť známy, a to ani pri vynaložení náležitej starostlivosti, potom vychádzajúc z vyššie uvedeného, uvedené tvrdenie nie je postačujúce pre ubránenie sa odporovacej žalobe.

32. K odvolacej námietke, že zmenkový ručiteľ previedol na žalovaných nehnuteľnosti odplatne, odvolací súd poukazuje na výstižné odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie v bode 33, s ktorým sa v celom rozsahu stotožňuje.

33. Judikatúra súdov vrátane európskeho súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04). Odvolací súd so zreteľom na neunesenie dôkazného bremena zo strany žalovanej nepovažoval za potrebné zaoberať sa ostatnými odvolacími námietkami a teda nebolo nevyhnutné reagovať špecifickou odpoveďou na argumentáciu už nespôsobilú prívodiť odlišné posúdenie veci.

34. Odvolací súd preto postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 387 CSP rozsudok ako vecne správny potvrdil.

35. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle § 255 ods. 1 CSP, v spojení s § 396 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1 CSP. Žalobca bol v odvolacom konaní plne úspešný, preto má nárok na náhradu trov konania vo vzťahu k žalovaným v rozsahu 100 %. O výške tejto náhrady podľa § 262 ods. 2 CSP rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

36. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).